

SETIAUSAHA
Secretary
SURUHANJAYA PERKHIDMATAN AWAM MALAYSIA
Public Services Commission Malaysia
ARAS 13, BLOK F1, KOMPLEKS F
NO. 2, LEBUH PERDANA TIMUR A, PRESINT 1
PUSAT PENTADBIRAN KERAJAAN PERSEKUTUAN
62000 PUTRAJAYA

Telefon : 03-8091 9000
Laman Web : <http://www.spa.gov.my>

Ruj. Kami : SPA.100-1/5/2 JLD 2 (3)

Tarikh : 23 Disember 2025

Semua Ketua Setiausaha Kementerian

Semua Ketua Jabatan Persekutuan

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Melaka

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Pulau Pinang

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Sembilan

YB Setiausaha Kerajaan Negeri Perlis

YBhg. Tan Sri/Dato' Sri/Dato' Seri/Datuk Seri/Datuk/Dato'/Datin/Tuan/Puan,

PEMERHATIAN LEMBAGA RAYUAN TATATERTIB PERKHIDMATAN AWAM BAGI SUKU TAHUN KEDUA (APRIL HINGGA JUN) TAHUN 2025

Dengan hormatnya saya merujuk perkara di atas dan laporan-laporan pemerhatian terdahulu adalah berkaitan.

2. Sebagaimana yang dimaklumi, Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Malaysia (SPA) selaku Lembaga Rayuan Tatatertib Perkhidmatan Awam (LRTT) telah menimbang rayuan pegawai yang tidak berpuas hati dengan keputusan Lembaga Tatatertib (LTT) bagi Perkhidmatan Awam Persekutuan, Perkhidmatan Awam Negeri Melaka, Pulau Pinang, Negeri Sembilan dan Perlis.

3. Dalam melaksanakan fungsi tersebut, LRTT mendapati masih terdapat ketidakaturan prosedur dalam pengendalian tindakan tatatertib oleh LTT. Berdasarkan penelitian kes-kes rayuan terdahulu, adalah didapati sebahagian besar ketidakaturan yang berlaku adalah ketidakaturan berulang. Ketidakaturan prosedur ini boleh

menyebabkan keputusan LTT dicabar di mahkamah sekiranya pegawai memfailkan semakan kehakiman dan keputusan tersebut boleh dibatalkan oleh mahkamah.

4. Bagi memastikan keteraturan prosedur dalam pengendalian tindakan tatatertib oleh LTT, LRTT telah membuat pemerhatian terhadap kertas-kertas rayuan yang dipertimbangkan seperti di Lampiran.

5. Untuk makluman, pemerhatian LRTT yang pertama telah mula diedarkan pada suku tahun ketiga tahun 2020 melalui surat edaran bertarikh 24.9.2020. Sehingga kini, sebanyak 16 pemerhatian LRTT telah dikeluarkan. Pemerhatian-pemerhatian tersebut juga boleh dicapai melalui portal rasmi SPA di www.spa.gov.my/informasi/pekeliling-surat-pekeliling/surat-edaran.

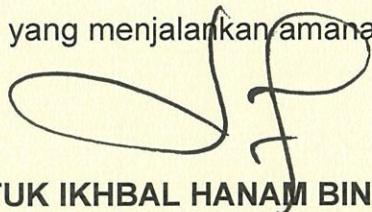
6. Sehubungan itu, kerjasama pihak YBhg. Tan Sri/Dato' Sri/Dato' Seri/Datuk Seri/Datuk/Dato'/Datin/Tuan/Puan adalah dimohon mengingatkan semua urus setia dan LTT untuk mengambil perhatian serius terhadap pemerhatian ini serta mengambil tindakan dengan kadar segera, tepat dan teratur dalam menguruskan kes tatatertib bagi memastikan keputusan LTT teratur dan kepentingan perkhidmatan awam dapat dipertahankan.

Sekian, terima kasih.

"MALAYSIA MADANI"

"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"

Saya yang menjalankan amanah,

(DATUK IKHBAL HANAM BIN MUKRAS)

LAPORAN PEMERHATIAN LEMBAGA RAYUAN TATATERTIB PERKHIDMATAN AWAM
BAGI SUKU TAHUN KEDUA (APRIL - JUN) TAHUN 2025

1. SURAT PERTUDUHAN
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 43

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Kelewatan memulakan tindakan tatatertib.	Tindakan tatatertib hendaklah segera dimulakan terhadap pegawai apabila lembaga tatatertib menerima laporan salah laku.
2.	Kesilapan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai.	Memastikan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai adalah tepat.
3.	Tidak dialamatkan kepada alamat kediaman terkini pegawai.	Peraturan 52(1) Peraturan-Peraturan Lembaga Perkhidmatan Awam 1993 yang menyatakan bahawa notis apa-apa notis atau dokumen hendaklah disampaikan kepada pegawai di alamat kediaman yang diberikan oleh pegawai kepada Ketua Jabatannya. Sekiranya pegawai tiada di rumah, serahan tidak perlu dibuat secara serahan tangan dan boleh menggunakan kaedah pos biasa.
4.	Surat Pertuduhan/ Pertuduhan tidak jelas atau tidak lengkap atau tidak tepat dan tidak memperincikan kesalahan yang dilakukan oleh pegawai.	Memastikan semua fakta dan butir-butir yang spesifik berhubung perbuatan salah laku pegawai serta peruntukan mana-mana peraturan yang dilanggar dimasukkan di dalam surat pertuduhan.
5.	Menggabungkan beberapa fakta/ jenis kesalahan dalam satu pertuduhan.	Satu pertuduhan hendaklah mengandungi satu kesalahan sahaja.
6.	Membuat rujukan peruntukan/ peraturan yang tidak tepat.	Pemilihan peruntukan hendaklah yang berkaitan dengan kesalahan.
7.	Merujuk subperaturan yang tidak tepat iaitu "Peraturan 4(2)(i) tidak bertanggungjawab".	Subperaturan yang tepat adalah Peraturan 4(2)(g) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib)

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
		1993 bagi kesalahan tidak bertanggungjawab.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

a. Pertuduhan yang lengkap (*Knowing the case against him*)

Sesuatu pertuduhan hendaklah mengandungi maklumat-maklumat yang tepat, jelas, berasas dan mempunyai bukti yang mencukupi untuk tujuan pembelaan diri.

B Surinder Singh Kanda v The Government of the Federation of Malaya [1962] MLJ, FC

Penghakiman *Privy Council* di muka surat 17:

"if the right to be heard is to be a real right which is worth anything it must carry with it a right in the accused person to made affecting him; and then he must be given a fair opportunity to correct or contradict them. The decision-maker must not hear or receive evidence behind the back of the accused person."

b. Kelewatan (*Delay*) dan Pemaafan (*Condonation*)

i. Mohd Zulhazi Mohd Zulkifli v Suruhanjaya Pasukan Polis DiRaja Malaysia & 1 lagi [2014] 1LNS 574

(Mahkamah Rayuan) - Kelewatan selama 5 tahun mengambil tindakan tatatertib

ii. Public Service Commission Malaysia & Anor v Vickneswary a/p RM Santhivelu (Menggantikan M Senthivelu a/l R. Marimuthu (si mati) [2008] 6 MLJ 1

(Mahkamah Persekutuan)

Kelewatan 7 tahun mengambil tindakan tatatertib, di mana mahkamah telah menegaskan bahawa kelengahan yang panjang dalam mengendalikan tindakan tatatertib terhadap pekerja, jika tiada penjelasan yang munasabah berkaitan dengan kelengahan tersebut dan ditambah dengan faktor-faktor lain, boleh membangkitkan keterangan kukuh bahawa perbuatan salah laku pekerja terbabit telah dimaafkan oleh majikannya.

**2. ULASAN KETUA JABATAN TERHADAP REPRESENTASI
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 1**

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Penyediaan ulasan oleh pegawai yang turut terlibat secara langsung dalam kesalahan yang dipertuduhkan.	Penyediaan ulasan hendaklah disediakan oleh pegawai yang tidak terlibat dalam kesalahan yang dipertuduhkan.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

Rules Against Bias

Rohana bte Ariffin v Universiti Sains Malaysia [1989] 1 MLJ 487, HC

‘When the disciplinary authority was deliberating the breach of discipline, the Registrar, who was complainant, was present. The court quashed the decision to dismiss the plaintiff on the grounds of bias, as the Registrar was present during the deliberations to dismiss the plaintiff’.

3. MINIT MESYUARAT LEMBAGA TATATERTIB
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 37

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak menyatakan tarikh kuat kuasa hukuman yang dikenakan.	Setiap kesalahan hendaklah dinyatakan tarikh kuat kuasa hukuman.
2.	Kesilapan catatan tarikh surat pertuduhan.	Catatan tarikh surat pertuduhan hendaklah betul dan tepat.
3.	Terdapat ketinggalan dan kesilapan maklumat serta mengandungi maklumat yang tidak tepat.	Maklumat yang dikandungkan hendaklah tepat dan betul.
4.	Hukuman yang dikenakan tidak dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.	Hukuman yang dikenakan hendaklah dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.
5.	Membuat rujukan kepada Peraturan 38(g) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi tindakan tatatertib berasaskan sabitan jenayah di mahkamah.	Rujukan yang tepat untuk dirujuk adalah Peraturan 33(1)(a) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.
6.	Kesilapan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai.	Memastikan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai adalah tepat.
7.	Kesilapan catatan fakta hukuman sabitan mahkamah.	Catatan fakta hukuman sabitan mahkamah hendaklah dicatat dengan tepat.
8.	Membuat rujukan peruntukan/ peraturan yang tidak tepat.	Pemilihan peruntukan hendaklah yang berkaitan dengan kesalahan.
9.	Tidak merujuk Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 iaitu peraturan spesifik bagi Perintah Gantung Kerja.	Hendaklah merujuk Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi Perintah Gantung Kerja.
10.	Membuat rujukan kepada semua dokumen berkaitan tindakan tatatertib pegawai di dalam minit mesyuarat.	Tidak membuat rujukan kepada semua dokumen berkaitan tindakan tatatertib pegawai bagi mengelakkan peguam

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
		pegawai untuk mendapatkan semua dokumen-dokumen yang telah dinyatakan di dalam minit mesyuarat termasuk dokumen-dokumen sulit.
11.	Mengambil kira kesalahan lampau pegawai yang mana kesalahan tersebut tidak dinyatakan dalam surat pertuduhan terhadap pegawai.	Kesalahan lampau yang tidak dipertuduhkan tidak boleh dirujuk dalam mana-mana dokumen tindakan tata tertib dan tidak boleh dipertimbangkan oleh Lembaga Tata tertib kerana pegawai tidak diberikan peluang untuk mengemukakan jawapan kepada dakwaan rekod lampau tersebut.
12.	Terdapat catatan kehadiran pegawai yang bukan merupakan ahli Lembaga Tata tertib tetapi tidak dinyatakan peranan kehadiran.	Peranan atau tujuan kehadiran mereka perlu dinyatakan bagi mengelakkan sebarang anggapan negatif dibuat berhubung kehadiran.
13.	Tiada catatan mengenai mengenai pengemukaan dan penyerahan Surat Pertuduhan.	Catatan mengenai pengemukaan dan penyerahan Surat Pertuduhan hendaklah dicatatkan kerana hal ini boleh membangkitkan isu bahawa pegawai tidak menerima Surat Pertuduhan.
14.	Tidak menyatakan dapatan salah yang perlu dibuat oleh lembaga tata tertib sebelum hukuman boleh dikenakan kepada pegawai.	Hal ini adalah bertentangan dengan prinsip di dalam Peraturan Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tata tertib) 1993 yang memerlukan Pihak Berkuasa Tata tertib untuk membuat keputusan sama ada seorang pegawai itu bersalah atau pun tidak sebelum sesuatu hukuman boleh dikenakan terhadap pegawai.
15.	Bilangan kuorum adalah berlebihan (bilangan ahli melebihi dua orang).	Kuorum Lembaga Tata tertib adalah seperti mana yang diperuntukkan dalam Jadual kepada Peraturan 2, Peraturan - Peraturan Lembaga Tata tertib Perkhidmatan Awam 1993 [P.U.(A) 396/1993] dan tidak terlibat secara langsung dengan kes pegawai.
16.	Menggunakan nama Lembaga Tata tertib yang tidak tepat.	Nama Lembaga Tata tertib hendaklah digunakan dengan lengkap dan tepat.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

a. Keperluan menyatakan dapatan salah

Hamdan Bin Ibrahim V Lembaga Tatatertib Hospital Kuala Kangsar & Anor [2000] MLJU 634, HC

Mahkamah menyatakan bahawa "*This court finds that regulation 27(2) is crystal clear that in order to impose the punishment as stipulated under the regulation, the plaintiff must first be found guilty. As the finding of guilt against the plaintiff was nowhere stated either in the letter dated 14.6.96 - exhibit SY 3 or even in any of the affidavits affirmed on behalf of the respondent and relied on by the learned Federal counsel, this court finds that this is a clear case of serious procedural unfairness or breach of procedural fairness and exceeds jurisdiction, which calls for intervention by this court in the decision or the process leading to it*"

b. Dapatan salah dan hukuman hendaklah dibuat berasingan mengikut pertuduhan Mohamad Imran bin Sulaiman v Aloyah binti Mamat, Pengerusi Lembaga Tatatertib Kumpulan Sokongan (No.1), Jabatan Imigresen Malaysia, Putrajaya & 3 lagi (Mahkamah Rayuan Malaysia)

Terdapat lima (5) pertuduhan dan Lembaga Tatatertib di dalam surat keputusan menyatakan Lembaga Tatatertib memutuskan pegawai bersalah bagi pertuduhan dan dijatuhkan hukuman buang kerja. Surat keputusan tidak menyatakan bahawa dapatan salah hanya untuk Pertuduhan Pertama, Kedua dan Kelima.

**4. SURAT KEPUTUSAN
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 18**

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak menyatakan/ lengkap tarikh kuat kuasa hukuman yang dikenakan.	Setiap kesalahan hendaklah dinyatakan tarikh kuat kuasa hukuman.
2.	Tidak dialamatkan kepada alamat kediaman terkini pegawai.	Peraturan 52(1) Peraturan-Peraturan Lembaga Perkhidmatan Awam 1993 yang menyatakan bahawa notis apa-apa notis atau dokumen hendaklah disampaikan kepada pegawai di alamat kediaman yang diberikan oleh pegawai kepada Ketua Jabatannya. Sekiranya pegawai tiada di rumah, serahan tidak perlu dibuat secara serahan tangan dan boleh menggunakan kaedah pos biasa.
3.	Keputusan dapatan salah yang dikenakan tidak dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.	Dapatan salah yang dikenakan hendaklah dibuat berasingan bagi pertuduhan yang melebihi satu.
4.	Kesilapan catatan Peraturan-Peraturan Lembaga Tatatertib Perkhidmatan Awam 1993 [P.U(A) 395/1993] atau [P.U(A) 396/1993].	Catatan Peraturan-Peraturan Lembaga Tatatertib Perkhidmatan Awam 1993 [P.U(A) 395/1993] atau [P.U(A) 396/1993] hendaklah dicatat dengan tepat.
5.	Kesilapan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai.	Memastikan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai adalah tepat.
6.	Tidak merujuk kepada peraturan/ seksyen hukuman yang tepat bagi kesalahan yang dipertuduhkan ke atas pegawai.	Rujukan kepada peraturan hendaklah tepat dan betul bagi kesalahan yang dipertuduhkan ke atas pegawai.
7.	Membuat rujukan kepada Peraturan 38(g) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi tindakan tatatertib berasaskan sabitan jenayah di mahkamah.	Rujukan yang tepat untuk dirujuk adalah Peraturan 33(1)(a) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
8.	Mengandungi maklumat yang tidak tepat dan tidak betul.	Maklumat yang dikandungkan hendaklah tepat dan betul.
9.	Kesilapan menyatakan nama Peraturan bagi rayuan tatatertib.	Nama peraturan yang tepat ialah Peraturan Lembaga Tatatertib Perkhidmatan Awam 1993.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

Dapatan salah dan hukuman hendaklah dibuat berasingan mengikut pertuduhan

Mohamad Imran bin Sulaiman v Aloyah binti Mamat, Pengerusi Lembaga Tatatertib Kumpulan Sokongan (No.1), Jabatan Imigresen Malaysia, Putrajaya & 3 lagi
(Mahkamah Rayuan Malaysia)

Terdapat lima pertuduhan dan Lembaga Tatatertib di dalam surat keputusan menyatakan Lembaga Tatatertib memutuskan pegawai bersalah bagi pertuduhan dan dijatuhkan hukuman buang kerja. Surat keputusan tidak menyatakan bahawa dapatan salah hanya untuk Pertuduhan Pertama, Kedua dan Kelima.

5. ALASAN LEMBAGA TATATERTIB
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 6

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak merujuk kepada peraturan/ seksyen hukuman yang tepat bagi kesalahan yang dipertuduhkan ke atas pegawai.	Rujukan kepada peraturan hendaklah tepat dan betul bagi kesalahan yang dipertuduhkan ke atas pegawai.
2.	Alasan Lembaga Tatatertib pada dokumen alasan dan minit mesyuarat berbeza.	Penyediaan dokumen Alasan Lembaga Tatatertib seharusnya bergantung pada alasan di dalam minit mesyuarat.

6. ULASAN KETUA JABATAN TERHADAP RAYUAN
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 4

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Penyediaan ulasan oleh pegawai yang turut terlibat secara langsung dalam kesalahan yang dipertuduhkan.	Penyediaan ulasan hendaklah disediakan oleh pegawai yang tidak terlibat dalam kesalahan yang dipertuduhkan.
2.	Penyediaan ulasan tidak merujuk kepada rayuan yang dikemukakan oleh pegawai/ pertuduhan yang dipertuduh.	Penyediaan ulasan hendaklah merujuk kepada rayuan yang dikemukakan oleh pegawai/ pertuduhan yang dipertuduh.

Berikut merupakan prinsip perundangan berdasarkan kes mahkamah yang berkaitan teguran di atas:

Privy Council iaitu B. Surinder Singh Kanda v Government of Malaysia

di mana Lord Denning menyatakan "If the right to be heard is to be real right which is worth anything, it must carry with it a right in the accused man to know the case which is made against him....."

7. PERINTAH TAHAN KERJA
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 1

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak merujuk Peraturan 43(1) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 bagi tujuan siasatan.	Peraturan 43(1) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993 punca kuasa Lembaga Tatatertib menahan kerja pegawai bagi tujuan penyiasatan apabila terdapatnya tangkapan oleh pihak berkuasa.

8. PERINTAH GANTUNG KERJA
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 5

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Kesilapan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai.	Memastikan butiran pegawai seperti nombor kad pengenalan, nama, jawatan dan tempat bertugas pegawai adalah tepat.
2.	Tidak merujuk Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.	Hendaklah merujuk Peraturan 28(6) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.
3.	Tidak merujuk kepada Peraturan 45(1)(a) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.	Hendaklah merujuk kepada Peraturan 45(1)(a) Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993
4.	Tidak dialamatkan kepada alamat kediaman terkini pegawai.	Peraturan 52(1) Peraturan-Peraturan Lembaga Perkhidmatan Awam 1993 yang menyatakan bahawa notis apa-apa notis atau dokumen hendaklah disampaikan kepada pegawai di alamat kediaman yang diberikan oleh pegawai kepada Ketua Jabatannya. Sekiranya pegawai tiada di rumah, serahan tidak perlu dibuat secara serahan tangan dan boleh menggunakan kaedah pos biasa.

**9. PERAKUAN KETUA JABATAN BAGI KES SABITAN JENAYAH
KEKERAPAN PEMERHATIAN: 4**

BIL.	PEMERHATIAN	PENAMBAHBAIKAN
1.	Tidak merujuk kepada Peraturan 29(2) Peratutan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.	Hendaklah merujuk kepada Peraturan 29(2) Peratutan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.
2.	Disediakan tidak mengikut Peraturan 29(2) Peratutan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.	Hendaklah disediakan mengikut Peraturan 29(2) Peratutan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) 1993.

**DISEDIAKAN OLEH:
BAHAGIAN NAIK PANGKAT DAN TATATERTIB
SURUHANJAYA PERKHIDMATAN AWAM MALAYSIA**